

Krisesenteret i Follo IKS
Dato: 07.02.2008

Lærerveiledning i bruk av multimedia-CD ”Tvangsekteskap 2007”

For at innholdet på undervisnings-CD'en skal kunne utnyttes på best mulig måte, er det viktig at den brukes riktig.

De som var til stede på lanseringen av CD'en på Tvangsekteskapsseminaret den 20.november 2007 fikk veiledning/opplæring der, men vi ble oppfordret til å sende ut en skriftlig veiledning også.

Undervisningsopplegget er tenkt som en todelt pakke.

1. CD og opplæring i bruk av den (lærerveiledning)
2. Kompetanseheving hos lærere, rådgivere ved skolene, helsesøstere og øvrig hjelpeapparat.

(Seminaret 20.11.07 og www.krisesenteretifollo.no).

Tema:

Noen spør seg kanskje :

Er tematikken *Tvangsekteskap* aktuell?

Hvorfor skal skolene investere tid og ressurser på dette temaet?

Tvangsekteskap er et tema som formidles til oss alle gjennom media.

De fleste barn i Norge har hørt ordet *Tvangsekteskap*, og at dette ofte er noe som er forbundet med vold og drap.

Norske myndigheter har sett behovet for å satse på forebyggende arbeid

Vi som til daglig jobber med tematikken opplever en økning i antall henvendelser.

Flere av skolene vi besøkte på vår informasjonsrunde har elever som er berørt av problematikken.

Målgruppe:

CD'ens målgruppe er fra 6. klassetrinn på barneskolen til og med avgangsklassen på videregående skole.

CD'en kan også brukes på Intro-sentrene i sluttfasene av norskopplæringen.

Vi ønsker at undervisningen om ***Tvangsekteskap*** starter allerede i 6. klasse, fordi vi ser at i familieorientert/ kollektivistisk oppdragelse skjer innstramningene i barnas spillerom rundt starten på puberteten - det vil si ved ca 10-11 års alder for jenter og gjerne litt senere for gutter.

CD'en bør vises for hele klasser, slik at elevene opplever undervisningen som obligatorisk for alle – uansett etnisk tilhørighet. ***Tvangsekteskap*** er et tema alle barn og unge i Norge burde kunne noe om. De som ikke opplever det på kroppen - selv eller som venn - vil allikevel høre om dette temaet i media.

Mange etnisk norske barn opplever å ha venner som lever midt i en tvangsekteskapskonflikt og det er viktig at de får informasjon om hvordan de da skal forholde seg.

Ofta prøver barn og unge å løse problemene selv, uten å involvere voksne.

I saker som gjelder ***Tvangsekteskap*** kan dette få katastrofale følger.

Derfor bør læreren, sammen med elevene repetere hva CD'en forteller om hvordan det er å være en god venn. Det er viktig at elevene forstår at det er skolen og resten av det kvalifiserte hjelpeapparatet som skal ha ansvar for å hjelpe videre – at dette ansvaret er alt for stort for barn alene.

Forberedelser:

Det er viktig å forberede klassen på hvilket tema det skal undervises i.

En grei introduksjon kan være å snakke om hvordan ekteskap i Norge ble organisert i tidlige tider. Det var ikke alltid man fritt fikk velge fremtidig ektefelle. Vi trenger ikke gå lengre tilbake enn til våre besteforeldre/oldeforeldre. De kunne bli satt under et sterkt press fra resten av familien dersom de ikke valgte rett partner.

Eksempelvis: "Storbondedatteren som valgte å gifte seg med rallargutten ble utstøtt av familien sin."

"Hun som ble gravid utenfor ekteskap påførte familien stor skam og ble forsøkt giftet bort så fort som mulig for å minske skammen."

Læreren kan stille spørsmål som :

” Kan det være grupper i Norge i dag, som ikke velger helt fritt?”

La oss se på:

- ❖ Enkelte religiøse minoriteter?
- ❖ Bønder (grunneiere/landeiere/viktig å sikre arv) ?
- ❖ Overklassen (like barn leker best) ?
- ❖ Etniske minoriteter?

Kanskje noen av barna kjenner historier fra sin egen familie?

Hva kan være bakgrunnen for at familien vil være med å bestemme hvem man kan gifte seg med?

Praktisk bruk av CD'en:

CD'en er lagt opp som en PowerPoint-fremvisning med animasjoner for å forklare og understreke poenger - og en fortellerstemme som tar elevene gjennom CD'en.

Rent teknisk er det mulig å stoppe, pause og spole frem og tilbake, akkurat som på en DVD. Det er mulig å skrive ut støtteark med PowerPoint-bildene fra CD'en.

CD'ens innhold:

CD'ens innhold og lærerveiledningen er blitt kvalitetssikret gjennom mange ledd.

- ❖ Røde kors
- ❖ UDI's kompetanseteam
- ❖ Det Irakiske kurdiske asylsøker og flyktninger organisasjon i Norge (IKAF)
- ❖ Støttekampanje for kvinners rettigheter i Irak- Norge (SKKRI)
- ❖ Barnevernspedagog
- ❖ Lærere
- ❖ Barn i målgruppen
- ❖ Jenter som har vært utsatt for tvangsekteskap
- ❖ IMDI-Øst (kun veilederen)

Innholdet på CD'en passer godt inn i fagene KRL, samfunnsfag eller historie. Den kan også brukes som bakgrunnsstoff/kilde for et prosjekt.

Det er opp til den enkelte skole å bestemme i hvilket fag dette undervisningsopplegget passer best i forhold til fagplaner og opplegg for året.

CD'en er bygget opp slik at man tar for seg forskjellige måter å oppdra barn på som en forklaringsmodell for hvordan *Tvangsekteskap* kan oppstå. Her er det viktig å merke seg at vi ikke konkluderer med at individorientert oppdragelse er "bedre" enn familieorientert oppdragelse.

Dersom det ikke er rom i oppdragelsen for å ha egne meninger, eller hvis det å nekte og følge de andres ønsker får alvorlige konsekvenser - da er det både negativt og skadelig.

Det er også mange "grader" av oppdragelse, fra det ekstreme i begge metoder og til det mer moderate som inneholder deler av begge modellene.

Når vi snakker om det å få lov å være seg selv og om å ikke stå i klem mellom "hjemme" og "ute", er dette en følelse "etnisk-norske" barn kan kjenne seg igjen i - for eksempel hvis de opplever alkoholisme eller mishandling i hjemmet og må tie om dette fordi det strider mot storsamfunnets verdier.

For videre kunnskap om temaet anbefaler vi å lese Loveleen Kumars bok "Djulaha ! Om å forstå annerledeshet."

I animasjonene på CD'en har vi bevisst valgt etnisk nøytrale og hovedsaklig kjønnsnøytrale figurer. Dette fordi *Tvangsekteskap* rammer både jenter og gutter fra mange nasjonaliteter og ikke begrenses til jenta som sitter med tørkle på hodet. *Tvangsekteskap* rammer barn som er født og oppvokst i Norge og som utseendemessig kan se ut som "etnisk-norske" ungdommer.

Etter visning av CD'en:

Når CD'en er vist må det settes av tid til å diskutere innholdet. Da kan tipsene ovenfor være til hjelp slik at diskusjonen dreier seg om temaet *Tvangsekteskap* – og ikke om forskjellen mellom "dem" og "oss".

Det er viktig at læreren trykker elevene sine på at skolen har kompetanse på dette området. Det er fint dersom skolen kan etablere et team, med lærere, rådgiver og helsesøster som kan ta i mot henvendelsene fra barna.

Målsetning:

Hvis noen av elevene opplever tematikken *Tvangsekteskap* på kroppen, eller har venner som opplever dette, kan det være at de tør å snakke med ansatte ved skolen om dette.

Den ansatte må skape en trygg og god ramme rundt samtalen og være en rolig lytter og mottaker av en historie som i verste fall er svært traumatisk. Når vi på Krisesenteret snakker med unge som har det vanskelig, legger vi vekt på å holde hodet kaldt, hjertet varmt og skynde seg langsomt – det er en god huskeregel.

Det er ikke alltid at *Tvangsekteskap* vil være elevens hovedtema i en slik samtale. Kanskje forteller de om økt kontroll hjemme, psykiske problemer eller familiekonflikter – mens ekteskapsplanene ligger i bakgrunnen uten å være synlige. Det er ikke en gang sikkert at eleven selv kjenner til disse planene. Derfor er det ekstra viktig at de skoleansatte kjenner faresignalene og kan hjelpe eleven før det er for sent.

Dersom skolene mangler kompetanse for å kunne takle en tvangsekteskaps sak må de innhente slik kompetanse fra hjelpeapparatet. Les på www.tvangsekteskap.no, ta kontakt med UDI`s Kompetanseteam, Røde Kors eller Krisesenteret i Follo IKS.

Ved behov for ytterligere veiledning kan dere ta kontakt med Linda eller Tina på Krisesenteret i Follo IKS, tlf. 64 97 23 00.

Ås, 07.02.2008

Krisesenteret i Follo IKS